STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 27587
31 mei
2016

Besluit UWV Onderzoekssubsidie 2016 – Technologie en inclusiviteit

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen,

Gelet op de Beleidsregels UWV Onderzoekssubsidies 2013;

Besluit:

Artikel 1

1. UWV stelt als subsidiethema vast: Technologie en inclusiviteit, zoals nader uitgewerkt in de bijlage bij dit besluit.

2. Maximaal 3 subsidieaanvragen worden gehonoreerd.

3. Het budget voor het in het eerste lid genoemde thema bedraagt in totaal maximaal € 150.000,–.

4. Verleende subsidie zal ten laste komen van het Arbeidsongeschiktheidsfonds.

Artikel 2

Beknopte subsidieaanvragen kunnen van 1 juni 2016 tot uiterlijk dinsdag 21 juni 2016, 12.00 uur worden ingediend. Aangevulde aanvragen kunnen van 12 juli 2016 tot uiterlijk donderdag 18 augustus 2016, 17.00 uur worden ingediend.

Artikel 3

De eisen die UWV stelt aan de subsidieaanvragen en de wijze waarop UWV de subsidieaanvragen beoordeelt zijn beschreven in de ‘Beleidsregels UWV Onderzoekssubsidies 2013’ (Stct 2013 – nr. 29 611, 24 oktober 2013) en in de startnotitie die beschikbaar wordt gesteld via UWV Markplaats.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 5

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit UWV Onderzoekssubsidie 2016 – Technologie en inclusiviteit.

Dit besluit wordt met de toelichting en de bijlage in de Staatscourant geplaatst.

Amsterdam, 23 mei 2016

B.J. Bruins
Voorzitter Raad van bestuur

BIJLAGE: THEMABESLUIT SUBSIDIETHEMA 2016 – TECHNOLOGIE EN INCLUSIVITEIT

Aanleiding en context van het subsidiethema

De laatste tijd wordt er veel geschreven en gepubliceerd over de gevolgen van technologie en robotisering voor de arbeidsmarkt. In die discussie heb je optimisten en pessimisten. De optimisten zijn van mening dat er weliswaar banen verdwijnen, maar dat er ook weer nieuwe banen zullen ontstaan. De pessimisten zijn van mening dat de ontwikkelingen in de technologie en robotisering dusdanig zijn dat robots het werk overnemen en er dus niet meer voor iedereen werk of een baan is. De discussie concentreert zich vooral op de bedreigingen van technologie en robotisering. Maar er zit ook een andere kant aan het verhaal: welke kansen en mogelijkheden bieden technologische ontwikkelingen en robotisering? En bieden technologische ontwikkelingen en robotisering specifiek kansen voor de arbeidsparticipatie van mensen met een verstandelijke, psychische of lichamelijke beperking? In deze notitie willen we vooral ingaan op deze laatste vraag.

Welke technologische ontwikkelingen zijn er en welke mogelijkheden en kansen bieden deze ontwikkelingen voor de arbeidsparticipatie van mensen met een verstandelijke, psychische of lichamelijke beperking? Welke technologische ontwikkelingen zouden gestimuleerd moeten worden zodat mensen met een beperking hier ook optimaal van profiteren?

Er zijn globaal twee benaderingen over de verhouding mens, computer en robots. De WRR-studie ‘De robot de baas’ geeft aan dat het bij de benadering *Artificial Intelligence* (kunstmatige intelligentie) erom gaat ‘mensen te vervangen door machines, maar bij *Intelligence Augmentation* (verhoogde intelligentie) is het de bedoeling om het leren en innoveren van mensen beter en krachtiger te maken door gebruik te maken van computers’[1]. Eveneens blijkt uit de WRR studie dat er steeds meer toepassingen zijn waarbij de robot meer naast de mens komt te staan, in plaats van dat de robot de plaats inneemt van de mens. De techniek is inmiddels al zover gevorderd dat er ook robots zijn waarbij sociale interactie mogelijk is (denk aan Alice[2]), of robots die mensen vaardigheden en taken kunnen leren via serious gaming, speciaal ontwikkelde brillen etc.

Wat technologische ontwikkelingen betekenen voor mensen met beperkingen in relatie tot arbeid en wat dat betekent voor de arbeidsdeskundige praktijk wordt door TNO en de VU onderzocht in opdracht van het bestuur van AKC[3]. Naast de betekenis voor de arbeidsdeskundige praktijk is het ook interessant te kijken naar wat het betekent voor de ontwikkeling van de voorzieningen voor mensen met een beperking. Mensen met een beperking kunnen een beroep doen op voorzieningen om te kunnen blijven werken of om werken mogelijk te maken. Voor bijvoorbeeld de zintuigelijke beperkingen (visueel, auditief) zijn er vele ontwikkelingen op technologisch gebied, waardoor mensen met een dergelijke beperking nu veelal beter aan het werk zijn dan voorheen het geval was. Denk aan de sterk ontwikkelde spraakcomputer voor blinden en slechtzienden en de monitorarm voor slechtzienden waarmee het beeldscherm in de goede positie gezet kan worden. Op auditief gebied wordt nu veelal nog gebruik gemaakt van een doventolk. Dit is een relatief dure voorziening die in de toekomst wellicht vervangen zou kunnen worden door een gebarenrobot. Bovenstaande voorbeelden zijn zogenaamde technische voorzieningen waardoor mensen (weer) in staat zijn hun werk te doen. Andere voorzieningen zijn gericht op toegankelijkheid van het werk, de organisatie van het werk of de begeleiding in het werk. De vraag is of technologische ontwikkelingen ook mogelijkheden bieden om dit type voorzieningen te vervangen.

Op het terrein van de cognitieve (verstandelijke, psychische) beperkingen zijn er veel minder voorbeelden te vinden van mogelijke voorzieningen. Juist de ontwikkelingen op het gebied van robotisering zouden hier soelaas kunnen bieden. Robots waarbij sociale interactie mogelijk is zouden mensen met een beperking in het autistisch spectrum kunnen helpen emoties te herkennen, of mensen kunnen helpen die ondersteuning nodig hebben in het werk, zoals licht verstandelijk beperkten. Een interessante vraag bijvoorbeeld is of nieuwe technologie een gehele of gedeeltelijke vervanger zou kunnen zijn voor de jobcoach.

Bij veel technologische ontwikkelingen is het de vraag of de investering opweegt tegen de aard en

---

1 Robert Went, Kremer, M. & Knottnerus, A. (red.), De robot de baas: de toekomst van werk in het tweede machinetijdperk, WRR, Amsterdam 2015, p. 34.

2 Alice is een robot die in de thuiszorg wordt ingezet, bedoeld om mensen uit hun (sociaal) isolement te halen. Alice bleek in staat een band op te bouwen met de mensen die ze bezoekt. Zie ook: www.ikbenalice.nl

3 Dit onderzoek wordt vóór 1 oktober 2016 afgerond. In dit onderzoek omvat robotisering ‘ontwikkelingen van programmeerbare of zelflerende hardware (robots) en ontwikkelingen op het gebied van software/ICT’ die er in het arbeidsveld toe leiden dat taken van mensen geheel of gedeeltelijk worden overgenomen. Hierbij kan het gaan om fysieke, waarnemings- en cognitieve taken die worden overgenomen door bijvoorbeeld fysieke robots of collaboratieve robots (cobots), vision-technologie en cognitieve support systemen (beslissingssoftware).

omvang van het gebruik. Daarom willen we met dit subsidiethema ook zicht krijgen op welke technologische ontwikkelingen nu kansrijk zijn om gestimuleerd te worden. Het lijkt daarbij van belang te kijken naar de kosten en baten van bepaalde voorzieningen en/of ondersteuning op dit moment enerzijds en de kosten en baten van een mogelijke investering in technologische ontwikkeling anderzijds.

Gemeenten, werkgevers en UWV staan voor een grote uitdaging mensen met een beperking aan het werk te krijgen en/of te houden. Het inzetten van voorzieningen die de beperking van mensen opheft of vermindert speelt in de mogelijkheid tot arbeidsparticipatie een belangrijke rol. Technologische ontwikkelingen spelen een belangrijke rol in de ontwikkelingen van die voorzieningen. UWV en gemeenten hebben op dit moment weinig zicht op de verschillende technologische ontwikkelingen die er zijn op het gebied van voorzieningen voor mensen met een beperking. Daarnaast lijkt de focus ook meer te liggen op technologie voor de zorg, dan op het terrein van werk en inkomen. Ook is er geen zicht op de mate waarin deze ontwikkelingen bijdragen tot een hogere arbeidsparticipatie en een eventuele kostenreductie ten opzichte van het huidige aanbod van voorzieningen. Voor gemeenten, werkgevers en UWV is een dergelijk inzicht zeer waardevol om te bepalen waar in de toekomst op ingezet zou moeten en kunnen worden. Met dit subsidiethema wil UWV een bijdrage leveren aan dit hiaat aan kennis. Daarbij lijkt het relevant onderscheid te maken in de (ontwikkeling van) voorzieningen ten aanzien van drie typen beperkingen: a) zintuiglijke beperkingen, b) fysieke beperkingen en 3) cognitieve (psychische of verstandelijke) beperkingen.

De UWV onderzoekssubsidies zijn in zijn algemeenheid bedoeld voor de bevordering van werkbehoud, re-integratie of arbeidsparticipatie van personen met een langdurige ziekte of handicap[4]. Met de onderzoekssubsidies wil UWV een stimulans geven aan ontwikkelingen op dit gebied.

Doelstelling van het subsidiethema

UWV stelt via deze oproep onderzoekssubsidie beschikbaar om zicht te krijgen op hoe technologie de inclusiviteit bevordert of kan bevorderen. Daartoe willen we zicht krijgen op wat er nu wordt ingezet aan (technische) voorzieningen voor mensen met een beperking, en welke bijdrage technologische ontwikkelingen kunnen hebben voor de arbeidsparticipatie en de verhouding kosten en baten van de voorzieningen (doel 1). Daarnaast wil UWV met deze onderzoekssubsidie bijdragen aan inzicht in welke stappen gezet kunnen worden als het gaat om het stimuleren en toepassen van technologische ontwikkelingen op het terrein van werk en inkomen én welke partijen hierin stappen kunnen en willen zetten (doel 2).

Gezien het eerder geschetste onderzoekshiaat zou onderzoek binnen dit subsidiethema zich kunnen richten op de beantwoording van de volgende vragen:
- Welke voorzieningen worden op dit moment ingezet voor mensen met een visuele, auditieve en cognitieve beperking?;
- Welke technologische ontwikkelingen zijn op dit moment op deze voorzieningen van toepassing? En welke ontwikkelingen zijn op korte termijn te verwachten?[5];
- Welke bijdragen kunnen deze technologische ontwikkelingen leveren als het gaat om de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking?;
- Welke bijdragen kunnen deze technologische ontwikkelingen leveren als het gaat om de kosten en baten van de voorzieningen?;
- Welke (toepassingen van) technologische ontwikkelingen zijn op het terrein van werk in inkomen veelbelovend om te stimuleren? En welke partijen kunnen en willen hier stappen in zetten?

UWV houdt nadrukkelijk de optie open om andere vragen dan bovenstaande voorbeelden mee te nemen in het onderzoeksvoorstel, mits deze passen in de hierboven genoemde doelstellingen van dit subsidiethema. Andere (innovatieve) kennisvragen worden beoordeeld in het kader van die doelstellingen.

---

[4] Zie de Beleidsregels UWV Onderzoekssubsidies 2013 voor een toelichting.
[5] Suggestie om hier in ieder geval gebruik te maken van de resultaten van het eerder genoemde onderzoek van TNO en de VU.

TOELICHTING

De inschrijving kan plaatsvinden via een beknopte aanvraag via UWV Marktplaats. Alle aanvragen verlopen bij voorkeur via UWV Marktplaats, zie: www.uwv.nl/uwvmarktplaats. In geval van positieve beoordeling van de beknopte aanvraag vindt een uitnodiging plaats voor het aanvullen van de subsidieaanvraag. Als UWV akkoord is met de aangevulde aanvraag, wordt subsidie toegekend.